

БОРОТЬБА З КІБЕРЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ

Курсанта 214 навчальної групи Гнатюк М.В.

Науковий керівник: старший викладач кафедри інформаційних технологій, кандат юридичних наук Ігнатушко Ю. І.

Терміни «кіберзлочинність», «скрімінг», «картинг», «комп'ютерний злочин», «хакер», «взлом інформаційної системи» давно вже були розповсюджені в країнах Європи та Сполучених Штатів. На сьогодні цей вид діяльності набув загрози і для національної безпеки України.

На сьогоднішній день в Україні діє низка Законів України та нормативних документів різних рівнів, що охоплюють проблеми забезпечення кібербезпеки держави. Це, зокрема, Закони України «Про інформацію», «Про державну таємницю», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про основи національної безпеки України», «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України». Крім того в межах даної проблеми діють два стратегічних документа: Стратегія національної безпеки України та Доктрина інформаційної безпеки України, а також ратифікована Верховною Радою України «Конвенція про кіберзлочинність».

Чинний Кримінальний кодекс України встановлює (відповідно до Розділу (XVI) відповідальність за «злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку» (статті 361-363).

Водночас спостерігається вільне використання значної кількості термінів (та їх синонімів) що часто не узгоджені між собою. Так у Законі України «Про основи національної безпеки України» згадуються «комп'ютерна злочинність» та «комп'ютерний тероризм», при чому жоден з цих термінів на має свого визначення а ні в цьому, а ні в інших нормативних документах. В Законі України «Про боротьбу з тероризмом» поняття «комп'ютерний тероризм» не згадується взагалі, а ті елементи, що можуть до нього відноситись прописані як складова частина поняття «технологічний тероризм». В «Стратегії національної безпеки України» (в редакції від 12 лютого 2007 року № 105/2007) комп'ютерні загрози не згадуються, а «кібербезпека» - лише в контексті необхідності «розробки та впровадження національних стандартів та технічних регламентів застосування інформаційно-комунікаційних технологій, гармонізованих з відповідними європейськими стандартами, у тому числі згідно з вимогами ратифікованої Верховною Радою України Конвенції про

кіберзлочинність». Однак нова оприлюднена редакція «Стратегії національної безпеки» (2011 року) вже використовує термін «кібербезпека». В «Доктрині інформаційної безпеки України» також згадуються «комп'ютерна злочинність» та «комп'ютерний тероризм», знову ж таки - без жодних пояснень чи посилання на такі пояснення. Крім того, в Доктрині згадуються і «кібератаки» без визначення терміна.

Таким чином, можна констатувати, що в більшості своїй вітчизняне нормативно-правове поле у сфері інформаційної безпеки оперує дефініціями визначень яких фактично немає.

Водночас на сьогоднішній день значна кількість загроз, що пов'язана із використанням сучасних ІКТ, мають більш широкі та більш комплексні наслідки (що можуть виходити далеко за межі конкретної цілі атаки) для об'єктів атаки. Більш того, виразною особливістю сучасних кіберзагроз є їх подальша інтеграція із суто гуманітарними аспектами безпеки (вплив на громадську думку, залякування населення тощо). Відповідно це потребуватиме внесення суттєвих змін як до чинного законодавства, так і Кримінального кодексу України.

Таким чином, на сьогоднішній день можна виділити три основні проблеми (які тісно пов'язані між собою), що ускладнюють боротьбу проти злочинів в кіберсфері:

1. Відсутність не просто усталених визначень ключових термінів («кіберпростір», «кібербезпека», «кіберзахист», «кібератака», «кібервійна», «кібертероризм», «кіберзброя», «кіберінфраструктура», «критична кіберінфраструктура»), але й таких, що можуть ефективно застосовуватись в практиці правоохоронної діяльності.

2. Несформованість (не реформованість) чинного нормативно-правового поля.

3. Відсутність Єдиної загальнодержавної системи протидії кіберзлочинності із відповідним нормативним забезпеченням.